

Prof.dr hab.Wojciech Pyzioł ..

Kraków,5.08.2025 r.

R E C E N Z J A

rozprawy doktorskiej Pana mgra Michała Pytkowskiego (Szkola doktorska nauk społecznych – Uniwersytet Łódzki) p.t. „Organ zarządzający w prostej spółce akcyjnej”

Promotor:Prof.dr hab.Wojciech J.Katner (Uniwersytet Łódzki)

A.Uwagi wstępne -wybór tematu

1.Temat rozprawy został wybrany trafnie.Problematyka prostej spółki akcyjnej nie doczekała się jak dotąd opracowania o charakterze całościowym (pomijam tu prace o charakterze komentarzowym,podręcznikowym bądź pryncypalnym).Wartościowa rozprawa p.Pytkowskiego wypełnia w tym względzie lukę i choć tylko z tego względu zasługuje na publikację w formie książkowej (o walorach merytorycznych rozprawy – p.dalej).

2. Powodzenie każdej rozprawy naukowej, a w tym i rozprawy doktorskiej zależy w decydującym stopniu od prawidłowego „zdefiniowania” zagadnienia naukowego, który autor zamierza przeanalizować i „rozwiązać”. Owo zagadnienie autor określił w sposób wzorowy (pisząc o prostej spółce akcyjnej będę – w ślad za autorem - używał dalej skrótu „P.S.A”).

Przedstawił on najpierw ogólnie problem badawczy (ss. 39-41), a następnie sformułował konkretne „pytania badawcze” (ss. 41-42) z tym, iż pytania bardziej szczegółowe są przez autora formułowane i rozważane w dalszych, konkretnych rozdziałach jego rozprawy.

Głównym zagadnieniem, którego rozwiązania autor się podjął było ustalenie w drodze przekrojowej analizy, czy przepisy dotyczące organu zarządzającego w P.S.A. w systemie monistycznym są wzorowane na przepisach dotyczących zarządu w polskiej spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, czy na ustawodawstwach zagranicznych, z których ten system organizacji organów się wywodzi t.j. w szczególności ustawodawstwach krajów posługujących się tzw. prawem precedensowym.

3. Należy stwierdzić, iż rozprawa p. Pytkowskiego ma -gdy chodzi o dorobek doktryny polskiej – charakter nowatorski. Zawiera ona nie tylko krytyczne, a zarazem dogłębne podsumowanie dotychczasowego

dorobku doktryny (zresztą w znacznym stopniu zagranicznej), ale ponadto cały szereg wartościowych, „nowych” ustaleń i wniosków mających znaczenie zarówno teoretyczne jak i praktyczne.

B.Konstrukcja rozprawy – aspekty formalno-warsztatowe

1.Praca składa się z siedmiu rozdziałów (nie licząc „uwag wprowadzających” i „zakończenia”).

W rozdziale pierwszym i drugim autor omówił problematykę organizacji zarządzania spółką kapitałową w aspekcie historycznym uwzględniając różnice pomiędzy ustawodawstwami poszczególnych -wybranych – krajów.Uwzględnił przy tym odrębności porządków prawnych opartych o zasady „kontynentalne” (n.p.Francja,Niemcy) oraz „precedensowe” (n.p.Wielka Brytania,a później m.in.Stany Zjednoczone).W tym samym rozdziale doktorant przeanalizował również założenia (przesłanki) przemawiające za monistycznym bądź dualistycznym ukształtowaniem organów takich spółek.Oczywiście,wywody zawarte w tym rozdziale dotyczyły przede wszystkim spółek akcyjnych ale jest to całkowicie zrozumiałe skoro PSA jest „nowym” tworem ustawodawczym stanowiącym niejako odmianę tradycyjnej spółki akcyjnej.

Rozważania zawarte w rozdziale pierwszym i drugim stanowiły dla autora podstawę dla analiz dokonywanych w następnych rozdziałach recenzowanej rozprawy.

W rozdziale trzecim autor przedstawił regulacje prawne dotyczące tzw. spółki europejskiej wychodząc z założenia, iż spółka ta jest pierwszą w systemie prawa polskiego spółką przewidującą możliwość monistycznego lub dualistycznego ukształtowania organów. Nie mam pewności, czy wywody dotyczące spółki europejskiej były rzeczywiście „konieczne” w związku z zakresem rozprawy (problematyka spółki europejskiej mogłaby stanowić przedmiot odrębnego opracowania).

W rozdziale czwartym autor dokonał „charakterystyki organu zarządzającego PSA”. Nie negując potrzeby omówienia zagadnień zawartych w omawianym rozdziale uważam, iż jego tytuł jest zbyt ogólny zwłaszcza, iż w ramach tego rozdziału autor szczegółowo omawia nie tylko różne warianty ukształtowania systemu „monistycznego” w PSA, ale także i status prawny n.p. dyrektora wykonawczego oraz komitetów wykonawczych. Jeśli praca miałaby być skierowana do publikacji sugerowałbym odpowiednią modyfikację (polegającą n.p. wyodrębnieniu kolejnych, odrębnych rozdziałów).

Rozdziały piąty i szósty zostały poświęcone przez autora zagadnieniu zakresu dyspozytywności przepisów ogólnych oraz przepisów szczególnych dotyczących organu zarządzającego PSA. Wywody zawarte w tych rozdziałach mają charakter bardzo szczegółowy i istotny z punktu widzenia całościowej oceny rozprawy.

I wreszcie, gdy chodzi o wywody autora zawarte w rozdziale siódmym, to

uważam, iż niejako „wykraczają” one poza zakres rozprawy i mogłyby być przez doktoranta w ogóle pominięte (choć ogólnie są wartościowe) – z całą pewnością mogłyby one stanowić przedmiot odrębnego

3. Należy podkreślić, iż przyjęte przez siebie założenia konstrukcyjne autor realizuje w sposób konsekwentny i zdyscyplinowany. Rozprawa nie zawiera – w zasadzie fragmentów – zbędnych. Język pracy jest klarowny i precyzyjny. Rozprawę czyta się z przyjemnością (o ile w ogóle można o przyjemności mówić w odniesieniu do lektury rozpraw prawniczych).

4. Pod względem formalno-warsztatowym recenzowana rozprawa jest bez zarzutu. Zakres wykorzystanej literatury jest doprawdy imponujący. Obejmuje on 357 publikacji, w tym bardzo wiele publikacji zagranicznych. Autor wykorzystał także bogate orzecznictwo sądowe (w tym wiele orzeczeń zagranicznych).

Ogólne uwagi pod względem merytorycznym

1. Pod względem merytorycznym recenzowana rozprawa zasługuje ogólnie na wysoką ocenę z poniższych powodów.

Po **pierwsze**, jest to opracowanie dotyczące tematu nieopracowanego dotąd w sposób całościowy. Istniejące dotąd publikacje dotyczyły jedynie kwestii szczegółowych. Lukę tą z pewnością wypełnia rozprawa p. Pytkowskiego.

Po **drugie**, jest to praca należycie pogłębiona pod względem merytorycznym. Zawiera ona nie tylko analizę dotychczasowego dorobku doktrynalnego, ale także i szereg bardzo wartościowych ustaleń i wniosków wzbogacających – w sposób istotny – dorobek doktryny prawa handlowego.

Po **trzecie**, jest to rozprawa prawidłowo skonstruowana i oparta o imponujący dorobek źródłowy. Obejmuje on 357 publikacji (w tym wiele publikacji zagranicznych) oraz bardzo wiele orzeczeń sądowych (także zagranicznych). Powyższe źródła autor wykorzystał nie tylko w sposób „formalny” ale nierzadko w sposób krytyczny nie stroniąc od polemiki w całym szeregu kwestii.

D. Uwagi szczegółowe o charakterze merytorycznym.

1. Tak jak każda rozprawa naukowa, tak i rozprawa doktorska mogą zawierać fragmenty budzące wątpliwości. Obowiązkiem recenzenta jest ustosunkowanie się do tego rodzaju wątpliwości. Czyniąc zadość temu obowiązkowi pragnę zauważyć, iż poniższe uwagi krytyczne nie mogą rzutować na ogólnie wysoką ocenę recenzowanej rozprawy. Mam nadzieję, iż doktorant ustosunkuje się do nich w trakcie publicznej dyskusji nad rozprawą.

Po pierwsze, wydaje mi się, iż zakres wywodów o charakterze historycznym i prawnoporównawczym został przez autora nadmiernie

rozbudowany (tak naprawdę praca „rozpoczyna się” od strony 147). Gdyby autor zamierzał opublikować swoją pracę owe wywody powinny ulec znacznemu skróceniu.

Po drugie, autor nie zajął swojego stanowiska odnośnie celowości w ogóle wprowadzenia do polskiego ustawodawstwa instytucji prostej spółki akcyjnej. Jak wiadomo, jest to kwestia dyskusyjna.

Po trzecie, nie jest jasne, czy autor aprobuje (bądź nie) fakt tak bardzo rozbudowanej regulacji prostej spółki akcyjnej oraz stopień skomplikowania jej szczegółowych postanowień (w doktrynie wskazuje się, iż regulacja prostej spółki akcyjnej wcale nie jest „prosta”).

Po czwarte (uwaga szczegółowa). Szkoda, iż autor nie wyjaśnił na czym polega specyfika norm „intuicyjnych” (s.87).

Po piąte wreszcie, autor nie wyjaśnił należycie kwestii ew. „wyższości” systemu monistycznego nad systemem dualistycznym skoro -jak sam stwierdza - ilość PSA w Polsce nie jest duża.

E.Konkluzja

Rozprawa doktorska Pana Michała Pytkowskiego spełnia w całej rozciągłości i na poziomie wybitnym wszelkie wymogi stawiane rozprawom doktorskim przez obowiązujące przepisy ustawowe. Autor nie tylko w sposób prawidłowy określił zagadnienie naukowe będące przedmiotem analizy ale także owo zagadnienie „rozwiązał” przedstawiając opracowanie bardzo pogłębione i „twórcze”.

Zawarte w recenzowanej pracy ustalenia i wnioski wzbogacają w istotnym stopniu dorobek polskiej doktryny prawa handlowego.

Nie mam żadnych wątpliwości co do tego, iż recenzowana rozprawa może stanowić podstawę dla dalszych stadiów przewodu doktorskiego.

Prof.dr hab.Wojciech Pyziół